

**TOESPRAAK DOOR JAN VERHEEKE
ADVISEUR BIJ DE VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE,
LEEFMILIEU EN NATUUR, KRIS PEETERS**

**Studiedag Duurzaam Roofvisbeheer – van wetgeving tot
hengelplezier**

23 november 2006

Mevrouw, Mijne heren Voorzitters,

Geachte Commissieleden,

Dames en heren,

In de eerste plaats wil ik Minister Peeters verontschuldigen voor dit slotwoord. Niettemin wenst de minister het belang te benadrukken dat hij hecht aan deze studiedag. Het is dan ook met veel genoegen dat ik de minister vertegenwoordig.

[niemandsgoederen]

Dames en heren,

Vissen die in de openbare wateren voorkomen zijn een "res nullius". Het zijn letterlijk vertaald "niemandsgoederen". Ze behoren toe aan niemand en zijn onbeheerd. Over deze goederen zegt artikel 714 van het Burgerlijk Wetboek: « Er zijn zaken

die aan niemand toebehoren en waarvan het gebruik aan allen gemeen is. Politiewetten bepalen hoe het genot daarvan geregeld wordt.» U merkt het: onze burgerlijke wetgeving maakt van de "niemandsgoederen" onmiddellijk ook "collectieve goederen", en kent er een aspect van publiek beheer aan toe. We hebben een gemengde situatie. Samen met de burgers heeft de overheid dus een verantwoordelijkheid bij het beheer van deze collectieve goederen. Ingevolge het Decreet Integraal Waterbeheer dient de overheid hierbij uit te gaan van het duurzaam beheer, en dit omvat: een gebruik met respect voor de grenzen van de watersystemen. Op die manier worden dus "niemandsgoederen" coöperatief beheerd door alle rechthebbenden en belanghebbenden.

[Integraal waterbeheer]

Dames en heren,

Het behouden en bevorderen van biodiversiteit is een van de belangrijker doelstellingen uit de beleidsnota van minister Peeters. Uit de laatste natuurrapporten blijkt dat er een zeker herstel opgetreden is van de natuurlijke dynamiek van vispopulaties op rivieren en beken. Dit hangt in de eerste plaats samen met het huidige waterbeleid. In 2003 werd het decreet inzake integraal waterbeleid door het Vlaams Parlement gestemd. Het uitvoeren van dit decreet betekent een enorme

uitdaging, die zich situeert bij de kwaliteit en de kwantiteit van het oppervlaktewater alsook bij de structuur van de openbare waterlopen.

Net gisteren is er voor geheel het Vlaamse Gewest een aanvang gemaakt met het openbaar onderzoek over de rivierbekkenbeheerplannen en de deelbekkenbeheerplannen. Voor 11 rivierbekkens en voor een hondertal deelbekkens worden met andere woorden de plannen voor het waterbeheer gedurende 180 dagen door de gemeentebesturen voorgelegd aan de bevolking.

Naast de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen om de watermassa's te beheersen, integreren de waterbeheerplannen ook inrichtingsmaatregelen en inpassingsmaatregelen. Het is dan ook duidelijk dat dit openbaar onderzoek precies voor de sportvisserij een kans schept om zijn wensen en zorgen te uiten.

[biodiversiteitsherstelbeleid]

Dames en heren,

De zorg voor biodiversiteit hangt niet alleen af van deze beoogde structurele verbeteringen in de toestand van de openbare waterlopen. Er is ook nood aan natuurherstel, in de vorm van soortherstelprogramma's rond vissoorten. De afgelopen jaren hebben we meerdere wetenschappelijk onderbouwde

soortherstelprogramma's afgebakend en uitgevoerd. Enkele hiervan zijn toegespitst op roofvissen :

- Het soortprogramma voor de kwabaal is de onderzoeksfase ontgroeid en is in volle uitvoering op terrein. Kwabaal werd al in drie provincies opnieuw geïntroduceerd, na Limburg (Bosbeek) en Antwerpen (Nete) recent nog op de Markebeek in Oost-Vlaanderen. We hopen, binnen afzienbare tijd, deze soort te kunnen toevoegen aan onze Vlaamse vissenbiodiversiteit.
- Het ondersteuningsprogramma van snoek loopt al geruime tijd, en een beheerplan ter bescherming van de snoek is nu in opmaak. Verschillende sprekers hebben vandaag gewezen op het belang van geschikte biotopen voor snoek. Het gaat dan met name om het gebrek aan voldoende geschikte paaibiotopen (overstromingsgebieden). Het is onze betrachting om de hoge beschermingsstatus van snoek in de wetgeving te consolideren, de bevissing in evenwicht te houden en de snoekpopulaties beheersmatig te blijven ondersteunen.
- Voor de snoekbaars is de beschikbare informatie dubbel. De soort breidt uit en de vangsten nemen toe. Nochtans trekt de Federatie van Vlaamse roofvisvissers reeds enkele jaren aan de alarmbel. Daar waar snoek eerder te lijden heeft onder milieudegradatie moet bij snoekbaars vermoedelijk worden naar de visserij zelf. We zullen wat dit betreft de data voor snoekbaars nauwkeurig analyseren en de voorstellen van deze studiedag daarbij meenemen.

- Het bevissen van deze paling werd vandaag niet expliciet behandeld. In 2006 werden een aantal maatregelen getroffen zoals onder meer het verbod op intensieve en selectieve bevissingen met kruisnetten en fuiken. Hiermee komt Vlaanderen tegemoet aan de aanbevelingen van de Europese Commissie om de exploitatie van schieraal tot een minimum te beperken.

[wetenschappelijkheid van de studiedag]

Dames en heren,

Goed herstel van de biodiversiteit in de openbare wateren hangt af van een wetenschappelijke onderbouwing. Deze studiedag heeft alvast de verdienste dat wetenschappers, beheerders en vissers worden samengebracht om gedachten uit te wisselen over het beleidskader voor een duurzaam roofvisbeheer in Vlaamse hengelwateren. Vandaag hebben we dan ook U wetenschap van wereldniveau aangeboden. Een duurzaam riviervisserijbeleid heeft nood aan deze inzichten in bvb. de genetica, aan informatie en aan indicatoren. Vandaag werd hier op voortreffelijke wijze de status van de roofvissen in Vlaanderen geschetst. Wellicht zal het belang van monitoring en beleidsonderbouwend onderzoek allicht nog toenemen.

[Economisch aspect]

Dames en heren,

Het duurzame beheer van gemeenschappelijke goederen heeft niet alleen ecologische, maar ook economische aspecten. *Individueel* worden heel wat middelen in de sportvisserij besteed. Ik trap in dit gezelschap een open deur in wanneer ik vertel dat vissers jaarlijks gemiddeld 1000 tot 1500 euro in hun hobby investeren. De ontplooiing van het integraal waterbeleid verschaft Visserijfonds en visserijcommissies bovendien een aanknopingspunt om *als groep* mede te investeren in een herstel van de waterlopen. Ik denk hierbij aan het inrichten van paaiplaatsen, het bevorderen van vismigratie en het faciliteren van visserij. Deze ingrepen bevorderen de kwaliteit van het collectieve goed dat uitgemaakt wordt door onze visserijbestanden in openbare wateren.

Dit is ook goed, want, dames en heren, in de economische theorievorming bestaat er ook zoiets als de "*tragedy of the commons*". Ik hoef u niet te vertellen dat de huidige roofvisbevissing wordt gekenmerkt door een sterke technologische vooruitgang. Roofvissen worden vandaag blijkbaar opgezocht en in hun biotoop bevist vanuit een gemotoriseerde boot, uitgerust met dieptemeter en gesofisticeerde fishfinders. Met deze spitstechnologie brengt men het aas tot in de

onmiddellijke nabijheid van de roofvis. Dit kan leiden tot het tienvoudige van de vangsten die met conventionele vistechneken worden gerealiseerd. Deze afzonderlijke vissers halen dus veel meer uit de visbestanden dan wat we normaal zouden kunnen verwachten, ten koste van de andere vissers en van het visbestand. Voeg daar nog de verleiding bij om met deze vangsten in het (al of niet zwarte) handelcircuit te stappen, t.t.z. paling- en snoekbaarsrestaurants, en het is duidelijk dat we hier al snel te maken hebben met een mechanisme dat kan leiden tot een wezenlijke bedreiging van de snoekbaarspopulaties. Het is dan ook logisch dat de Vlaamse Roofvisfederatie deze "tragedy of the commons" aanklaagt.

Vanuit de overheid zullen we onderzoeken of en welk overheidsoptreden hiertegen kan worden ingezet. De meeneembeperving die werd gesuggereerd kan zeker in overweging worden genomen. Tegelijk is dit probleem, gezien de collectieve aard van de visbestanden, een probleem dat door iedereen moet aangepakt worden. Zowel lokale visserijclubs als individuele vissers moeten hier hun verantwoordelijkheid nemen.

[sociaal aspect]

Hiermee komen we ook bij het sociale aspect in het duurzaam beheer van de visserijbestanden. Voorgaande peilers, milieu en economie, zijn vrij rationeel en goed in cijfers te vatten. Voor het sociale en de culturele aspecten ligt dit iets

moeilijker. Een mogelijke indicator is de tevredenheid van de vissers. We weten dat de hengselvangsten toenemen en dat dit een element is dat bijdraagt tot de tevredenheid van hengelaars. Ik kom even terug op de klachten over de overbevissing van snoekbaars. Minstens 3/4 van de vissers geven te kennen zich te ergeren aan wetsovertredingen en aan niet sportieve en onethische bevissingstechnieken. Er zal dan ook effectief opgetreden worden in de stroperijgevoelige regio's en tegen georganiseerde stropers met illegale en intensieve bevissingstuigen.

Betrokkenheid is een ander belangrijk sociaal aspect bij binnenvisserij. In de toespraken deze namiddag hebben de vertegenwoordigers van de vissers de ruimtelijke en ecologische aandachtspunten bij het recreatief medegebruik aangegeven. Uit de gegeven kritische bedenkingen wil ik enkele de positieve elementen plukken.

- Bij de huidige generatie hengelaars groeit de overtuiging om te vissen volgens een Code van Goede Hengelpraktijk. Het verheugt me dat verschillende vissersfederaties de uitnodiging hebben aanvaard om eigen "Codes van Goede Hengelpraktijk" op te stellen (o.m. de roofvisfederatie en de karperfederatie). Hiermee willen ze hun leden aansporen om vissen respectvol te behandelen, met gerede kansen op overleving en gebruik makende van een hengelethiek.

- Om meerdere redenen is het werken aan gestructureerde hengelsingstregistraties belangrijke aandachtspunten voor een duurzame visserij. Ze zijn interessant voor het visserijbiologisch beheer en voor de wetenschappelijke monitoringprogramma's. Bovendien, en dit is sociaal gezien belangrijk, bieden hengelsingstregistraties een project voor de verenigingen en federaties. Mogelijk kan dit vissers boeien om bij verenigingen aan te sluiten en kan aldus de verenigingsgraad in de openbare visserij worden verhoogd.

[visserijcommissies en visserijverenigingen]

Dames en heren,

Tot slot, en hiermee wil ik afronden. Ook vandaag leeft de discussie volop over hoe de overheid en de vissersvertegenwoordigers elkaar kunnen vinden om ideeën uit te wisselen over het viswaterbeheer. Op grond van de visserijwetgeving werden hiervoor visserijcommissies opgericht. De hengelsportwereld wordt echter gevarieerder en complexer, zowel qua structuren, technieken en opvattingen. Naast een meer algemeen gestructureerd overleg tussen overheid en sector vragen specialisten en discipline groepen hun eigen inbreng te kunnen geven.

De Vlaamse Roofvisfederatie is naar ik heb begrepen nog een jonge vissersfederatie. Met haar participatie aan deze studiedag en met de gesmaakte bijdrage van enkele vissersleden heeft de federatie haar visitekaartje als beleidspartner aangereikt.

Ik wens tenslotte het Agentschap voor Natuur en Bos te feliciteren met het organiseren van deze studiedag vandaag. U bent er in geslaagd om de verschillende partners met elkaar in overleg te brengen. Omdat dergelijke initiatieven tegelijk ook aanknopingspunten voor het beleid zijn, dringen we aan om hiervan een regelmatig weerkerend initiatief te maken, waarbij alle disciplines en aspecten uit de visserijwereld aan bod kunnen komen.

Persinfo : Luk De Seranno, woordvoerder van

minister Peeters - tel. 02 552 66 44

e-mail : persdienst.peeters@vlaanderen.be